

Marta Koszowy

Miejsce słowa w fotografii, rola fotografii w literaturze. Rozważania teoretyczne/metodologiczne

Historia związków fotografii i literatury obrazuje kolejne zmiany wzorów kultury. Przekształciła się od dominacji literatury, przez równowagę, aż po dwudziestowieczną fascynację literatury obrazem i współczesną transmedialną wymianę środków wyrazu. Ustalenie narzędzi mediacji pomiędzy sztukami, a także środków wyrazu fototekstualnych gatunków przyczynić się może do rozpoznania nowej sytuacji kultury. Stworzenie odpowiedniej metodologii umożliwi rzetelny opis nowych zjawisk. Wypracowana i sprawdzona w szeregu analiz (nowych fototekstualnych gatunków) metoda badawcza, a także opisane dzięki niej kategorie poszerzą horyzont interdyscyplinarnych studiów nad obrazem i tekstem. Wypracowanie nowego podejścia badawczego i jego zastosowanie w pracy badawczej może odpowiedzieć na pytanie o nowy model doświadczenia, a także reprezentacji rzeczywistości w sztuce.

Relacja współobecności sztuk nie doczekała się dotąd wszechstronnego opisu. Zagadnienia na gruncie fachowej literatury polskiej i światowej było omawiane przede wszystkim z perspektywy literackich użyć fotografii. Nie tylko nie dokonano sprawiedliwej komparatystyki mediów, ale też nie podjęto analizy zależności słowa i obrazu z perspektywy fotografii. Na gruncie badań polskich i zagranicznych trudno także napotkać rzetelną próbę zdefiniowania kategorii fototekstualności oraz fotoliteratury.

Związki fotografii i literatury były najczęściej opisywane poprzez środki literaturoznawczo nastawionej komparatystyki, poetyki oraz teorii literatury. Horyzont badawczy nie przekraczał tradycyjnie rozumianych relacji literatury i sztuk wizualnych odwołujących się do klasycznych kategorii (takich jak *mimesis*, *ut pictura poesis*, czy ekfrazy). Otwarcie perspektywy badawczej na związane z ikonycznym zwrotem kultury kategorie wydaje się oczywistym, choć niepodjętym krokiem. Rozwój interdyscyplinarnych studiów nad kategoriami fototekstualności oraz fotoliteratury jest konieczny dla ustalenia nowych sposobów współobecności obrazu i tekstu.

Referat podejmie próbę stematyzowania wyżej zarysowanego problemu i nakreślenia możliwych tropów badania historii relacji mediów, ze szczególnym uwzględnieniem czasu ich hybrydyzacji.